

Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες: Βασικοί ορισμοί και Δείκτης Μέτρησης Ευαλωτότητας

Άννα Τσιμπουκλή, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διά βίου μάθηση, δυναμική ομάδας, εκπαίδευση ενηλίκων, ΠΤΔΕ
ΕΚΠΑ

Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες

- Ομάδες ανθρώπων που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό είτε λόγω αναπηρίας, ηλικίας, προέλευσης, αστεγίας ή κατάχρησης ουσιών.
- Μετά την οικονομική κρίση του 2008 **τρεις ομάδες** φαίνεται να έχουν δεχτεί τα μεγαλύτερα πλήγματα:
- Άνθρωποι που εργάζονται αλλά βιώνουν φτώχεια (νεόπτωχοι)-επισφαλούς εργασίας ή υποχρεωμένοι για αυτό-απασχόληση
- Άνθρωποι με αναπηρίες που έχασαν αφενός την υποστήριξη που είχαν σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο ενώ μειώθηκαν και οι ευκαιρίες για ένταξη στην αγορά εργασίας
- Μέλη μονογονεϊκών οικογενειών, ιδιαίτερα μητέρες, που δυσκολεύονται να διατηρήσουν την ισορροπία ανάμεσα στην προσωπική και επαγγελματική ζωή καθώς έχουν αυξημένα βάρη

Ορισμοί

- **Ευαλωτότητα** ορίζεται ο βαθμός στον οποίο ένας πληθυσμός, άτομο ή οργανισμός αδυνατεί να έχει προσδοκίες, να αντιμετωπίσει, να αντισταθεί και να ανακάμψει από τις επιπτώσεις μίας καταστροφής '. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO)
- 'Ομάδες που βιώνουν μεγαλύτερο κίνδυνο για φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό.
- Οι ομάδες αυτές περιλαμβάνουν εθνικές μειονότητες, μετανάστες/πρόσφυγες, άτομα με αναπηρία, άστεγους, όσους έχουν προβλήματα κατάχρησης ουσιών, απομονωμένα άτομα τρίτης ηλικίας και παιδιά.
- Όλοι οι παραπάνω αντιμετωπίζουν δυσκολίες που μπορεί να οδηγήσουν σε περαιτέρω αποκλεισμό, όπως είναι το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, η ανεργία ή η υποαπασχόληση. (European Commission)

Δείκτης μέτρησης ευαλωτότητας

AROPE – At Risk Of Poverty or social Exclusion - ποσοστό ανθρώπων που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό, με σοβαρές υλικές ελλείψεις, σε οικογένεια ανέργων ή υποαπασχολούμενων.

Άτομα 18+ και παιδιά 0-17 ετών (κατοικίες όχι ιδρύματα)

Στόχος της ΕΕ έως 2030

- Τουλάχιστον το 78% του πληθυσμού ηλικίας 20 - 64 να εργάζεται έως το 2030;
- Τουλάχιστον 60% των ενηλίκων να συμμετέχουν σε εκπαίδευση κάθε χρόνο
- Ο αριθμός των ανθρώπων που κινδυνεύει από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό να μειωθεί κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια εκ των οποίων τουλάχιστον 5 εκατομμύρια να είναι παιδιά.

AROE – Στόχος 2030

- Νέος δείκτης σοβαρότητας της υλικής και κοινωνικής αποστέρησης ως το συνολικό ποσοστό του πληθυσμού που στερείται τουλάχιστον επτά από τα 13 υλικά και κοινωνικά αγαθά [severe material and social deprivation rate](#)
- Αντιμετώπιση έκτακτων δαπανών
- Διακοπές μίας εβδομάδας/έτος
- Ανταπόκριση στα τρέχοντα έξοδα (δάνειο ή ενοίκιο, λογαριασμοί κλπ.)
- Ικανότητα κάθε δεύτερη ημέρα να αγοράζει κρέας, κοτόπουλο, ψάρι ή λαχανικά
- Συντήρηση σπιτιού/επάρκεια
- Όχημα για προσωπική χρήση
- Αντικατάσταση επίπλων
- Σύνδεση στο internet
- Αγορά νέων ρούχων
- Τουλάχιστον δυο ζευγάρια παπούτσια
- Προσωπικά έξοδα
- Τακτική ψυχαγωγική ή άλλη δραστηριότητα
- Φαγητό και ποτό εκτός σπιτιού τουλάχιστον μία φορά το μήνα

Μετρήσεις

- Ηλικία
- Φύλο
- Συνήθης Δραστηριότητα (18+)
- Εισόδημα και είδος κατοικίας
- Μορφωτικό Επίπεδο (ISCED - International Standard Classification of Education) (18 +)
- Υπηκοότητα (18 +)
- Χώρα προέλευσης (18 +)
- Είδος κατοικίας
- Περιοχή κατοικίας
- Βαθμός Αστικοποίησης (DEGURBA)
- Μορφωτικό Επίπεδο γονέων (0 – 17 ετών).

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps60/default/map?lang=en

Children at risk of poverty or social exclusion by educational attainment level of their parents (population

aged 0 to 17 years) (online data code: ILC_PEPS60)

Source of data: Eurostat

Settings: Default presentation

Information

Actions

Visualisations

Table

Line

Bar

Map

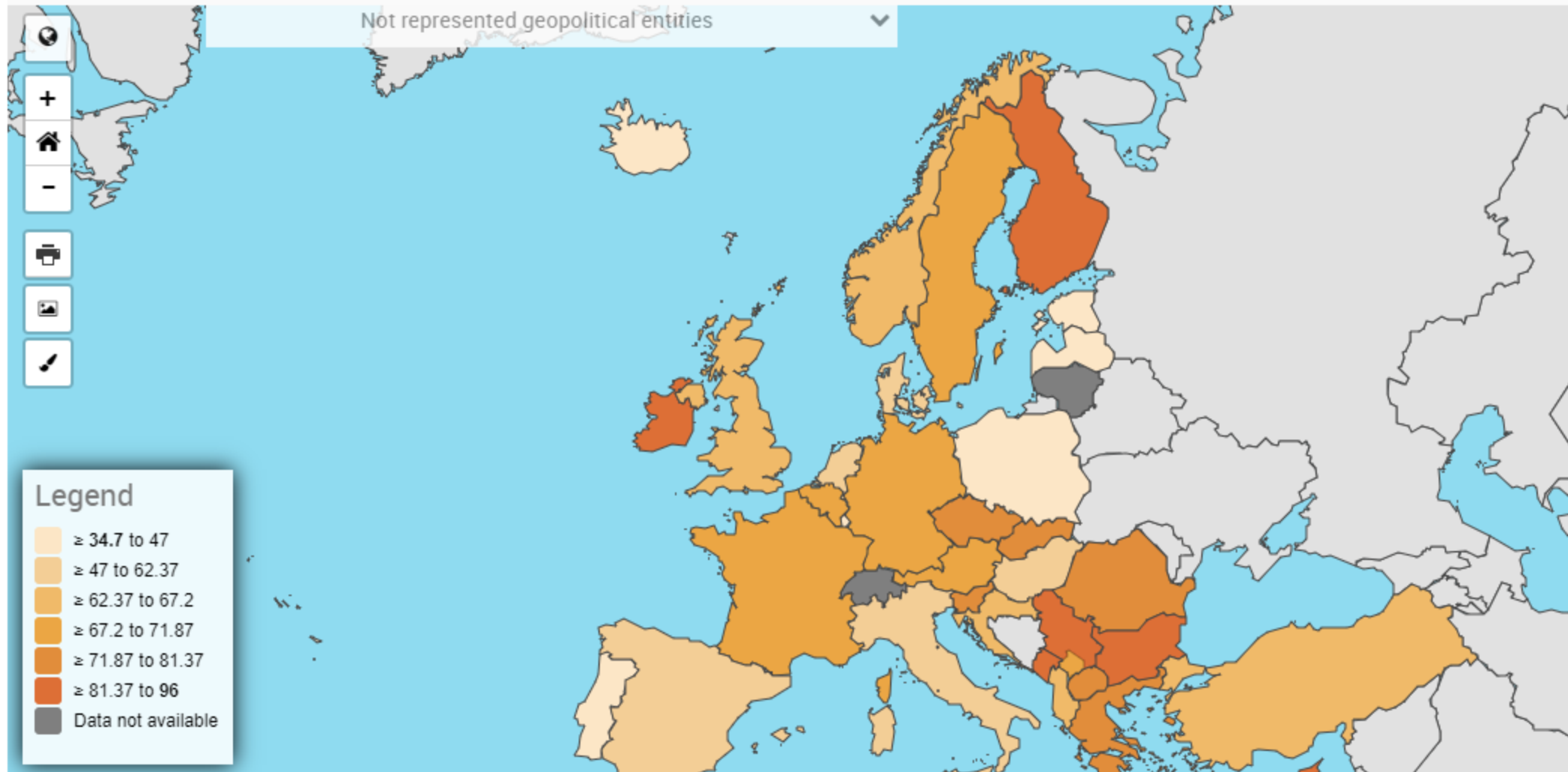
Series: Time

2018

Geographical Level:

Countries

Not represented geopolitical entities

Legend

- ≈ 34.7 to 47
- ≈ 47 to 62.37
- ≈ 62.37 to 67.2
- ≈ 67.2 to 71.87
- ≈ 71.87 to 81.37
- ≈ 81.37 to 96
- Data not available

Mouseover or click on a country to view the data

People at risk of poverty or social exclusion by NUTS regions (online data code: ILC_PEPS11)

Source of data: Eurostat

Settings: Default presentation

Table

Line

Bar

Map

Information

Actions

Visualisations

Series:

Time

2018

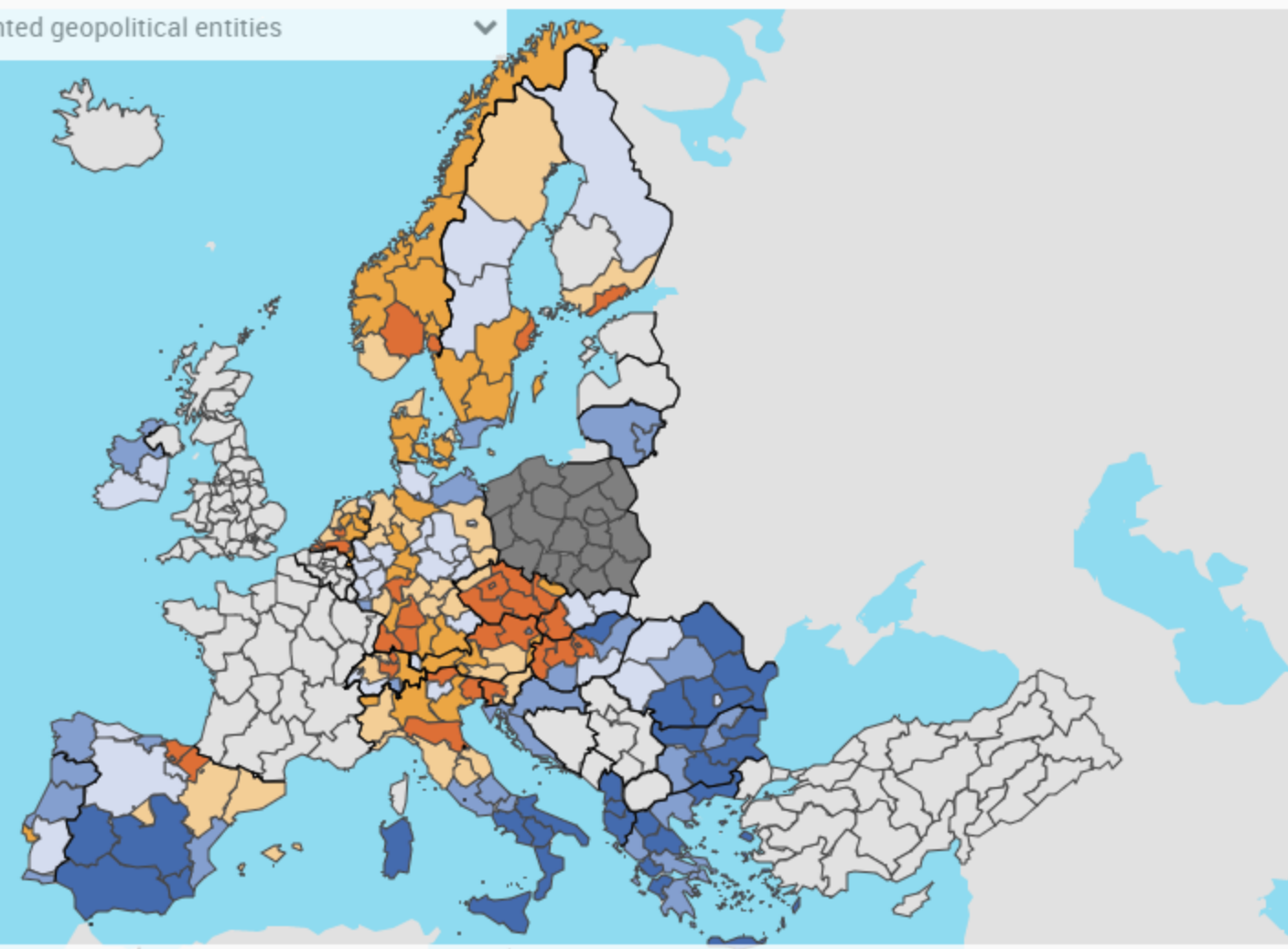
Geographical Level:

NUTS 2 regions

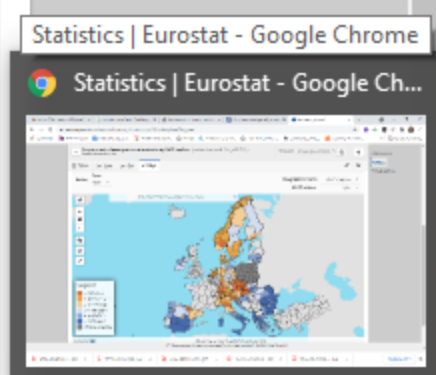
NUTS version:

2016

Not represented geopolitical entities

Mouseover or click on a NUTS to view the data

Νεόπτωχοι εργαζόμενοι

- Άτομα που εμφανίζονται ως εργαζόμενοι αλλά κινδυνεύουν από αποκλεισμό καθώς έχουν χαμηλά εισοδήματα π.χ. κάτω του 60% του μέσου μηνιαίου εισοδήματος
- 9.5% της EU- 28
- Πάνω από 10%: Ρουμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Πολωνία, Πορτογαλία, Εσθονία
- Περισσότερες γυναίκες

Αίτια (Reconciliation of Work and Welfare in Europe - RECOWOWE)

- **Χαμηλές αποδοχές** (χαμηλή ωριαία αντιμισθία, λίγες ώρες εργασίας),
- **Χαμηλές συνολικά απολαβές** (π.χ. ασφάλεια, κοινωνικά επιδόματα κλπ.), και
- **Αυξημένες ανάγκες** (π.χ. ανατροφή παιδιών κλπ.)
- Πολλαπλασιασμός επισφαλών θέσεων εργασίας λόγω κρίσης
- Εποχιακή εργασία με χαμηλούς μισθούς
- Γεωγραφικοί παράγοντες (π.χ. Σκανδιναβικές χώρες με ισχυρή παράδοση στις συλλογικές διαπραγματεύσεις)
- Νεοφιλελεύθερες χώρες (π.χ. Αγγλία) - προσφορά εργασίας αλλά ατομικές διαπραγματεύσεις/μεγαλύτερος αριθμός παιδιών ανά οικογένεια
- Συντηρητικό-Εταιρικό Κράτος πρόνοιας (π.χ. Κεντρική Ευρώπη)-διατήρηση εισοδήματος και εργασίας αλλά δυσκολία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας
- Κράτος Πρόνοιας (π.χ. Νότια Ευρώπη) – περιορισμένη αγορά εργασίας, έλλειψη δομών οικογενειακής στήριξης, αναλογία παιδιών/οικογένεια, επισφαλής αυτό-απασχόληση